

Połączeni 2 dziedzictwem

Scenariusze zajęć
dotyczących niematerialnego
dziedzictwa kulturowego
Polski i Ukrainy

PAKIET
EDUKACYJNY NR 2

SCENARIUSZ 3/3

Połączeni dziedzictwem

Scenariusze zajęć
dotyczących niematerialnego
dziedzictwa kulturowego
Polski i Ukrainy

Pakiet edukacyjny nr 2, scenariusz 3/3

Narodowy
Instytut
Dziedzictwa

60
LAT MISJI

© Narodowy Instytut Dziedzictwa, 2022

Koncepcja i tekst

Katarzyna Zarzycka / Fundacja Plenerownia

Współpraca przy koncepcji, prezentacja interaktywna

Marcin Zarzycki / Fundacja Plenerownia

Opracowanie graficzne i skład

Barbara Łepkowska / Fundacja Plenerownia

www.plenerownia.com

fundacja
PLENEROWNIA

Konsultacja

Beata Bauer / NID

Katarzyna Sadowska-Mazur / NID

Korekta

Monika Ślizowska

Źródła zdjęć wykorzystanych w materiałach

Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Pixabay,
<http://virtmuseum.uccs.org>, Wikimedia Commons,
UNESCO, NID

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Centrum Pomocy
dla Kultury na Ukrainie
Support Center
for Culture in Ukraine

unesco
Polski Komitet
do spraw UNESCO

KOD dla dziedzictwa:

Kultywuję – Odkrywam – Dzielę się

Scenariusz zajęć nr 3

Temat:

KOD dla dziedzictwa: Kultywuję – Odkrywam – Dzielę się

Czas: zajęcia składają się w sumie z trzech części (lekcji po 45 min), z których pierwsza stanowi bazę, druga polega na samodzielnej pracy uczniów, a trzecia jest okazją do zaprezentowania jej wyników i podsumowania poruszanych wątków. Nauczyciel może skrócić cykl do dwóch lekcji.

Środki dydaktyczne:

- komputer
- tablica interaktywna
- karty do losowania
- karta pracy nr 1 – formularz z etapami uczniowskiego projektu
- plakat oraz prezentacja interaktywna – w osobnym pliku

I. FAZA WPROWADZAJĄCA (ok. 5 min)

1. Lekcja stanowi rozwinięcie tematów z poprzednich lekcji z pakietu nr 2 *Połączeni dziedzictwem: Polska – Ukraina*. Może być realizowana po lekcji nr 2 albo po lekcji nr 3; może też być realizowana niezależnie od nich. Ze względu na przewidywaną samodzielną pracę uczniów nad tematem założono na nią aż trzy godziny lekcyjne, ale czas ten można modyfikować – w zależności od potrzeb i możliwości nauczyciela.

2. Nauczyciel prezentuje temat lekcji. W zależności od sytuacji zwraca uwagę na pojawiające się w nim słowo „kod” – nawiązuje ono do zakodowanych, a następnie odkodowanych połączeń na obszarze dziedzictwa między Polską a Ukrainą; w tym wypadku „skrywa” w sobie trzy słowa, wskazujące na jakąś akcję: kultywowanie, odkrywanie, dzielenie się. Nauczyciel wyjaśnia, że tak jak wskazują te słowa, zajęcia będą miały formę aktywną, przewidziano na nich czas na samodzielną pracę uczniów nad swoimi projektami, których efekty będą na końcu prezentowali. Uczniowie wiedzą już, co to takiego dziedzictwo, rozmawiali o wartościach z nim związanych (a jeśli nie, trzeba ich krótko wprowadzić w temat). Teraz wspólnie postarają się wymyślić projekt, który będzie oparty na połączeniach w obszarze dziedzictwa między Polską a Ukrainą.

II. FAZA REALIZACYJNA (ok. 35 min)

1. Nauczyciel wyświetla (może też wydrukować) plakat stanowiący materiał pomocniczy do lekcji. Przedstawia on kolaż ze zdjęć elementów dziedzictwa niematerialnego Ukrainy i Polski – jeżeli dzieci wcześniej grały w wirtualnym pokoju zagadek, będą mniej więcej kojarzyły te zjawiska. Hasło na plakacie głosi: *Połączeni dziedzictwem: Polska – Ukraina. Po(d)łącz się*. Nauczyciel pyta, czego według dzieci dotyczy ten plakat. Jaką niesie wiadomość? Do czego zachęca? O co może chodzić

z tym „po(d)łączeniem”? Plakat ma wprowadzić uczniów do wyobrażeniowej akcji, w której będą brali udział.

2. Nauczyciel zwraca uwagę dzieci na napis „więcej informacji w filmie” znajdujący się na plakacie. Grupa wspólnie ogląda prezentację, z której dowiaduje się o idei akcji *Połączeni dziedzictwem*, zapowiadanej przez plakat, ale przede wszystkim w atrakcyjny sposób zdobywa informacje o elementach dziedzictwa ze zdjęć przedstawionych na plakacie.

3. Po zakończonym seansie nauczyciel zadaje pytania kontrolne: o czym była mowa? O co chodzi? Kim byli bohaterowie? Skąd pochodzili? O czym opowiadali? Zwraca uwagę na szczegóły: w prezentacji była mowa o Liście reprezentatywnej niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO i Krajowej liście niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Obie listy służą ochronie niematerialnego dziedzictwa, jego wzmocnieniu, promowaniu, przekazywaniu. Nauczyciel wyświetla polską stronę UNESCO (<https://www.unesco.pl/kultura/dziedzictwo-kulturowe/swiatowe-dziedzictwo/>) oraz stronę Narodowego Instytutu Dziedzictwa (www.niematerialne.nid.pl), aby zaprezentować przykłady zjawisk wpisanych na wspomniane listy z obszaru Polski. Nauczyciel zaznacza, że Ukraina także prowadzi analogiczną do polskiej Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Demonstruje dzieciom, co jest na nią wpisane, razem dokonują przeglądu (<http://virtmuseum.uccs.org.ua/en/site/all-elements> – po angielsku, można też włączyć opcję „tłumacz”, nie chodzi o wnikliwe wczytywanie się w treść, a ogólny przegląd). Wspólnie próbują wyszukać inne przykłady połączenia podobnych elementów dziedzictwa niematerialnego (np. koronkarstwo, bartnictwo). Nauczyciel wspomina także, że wszystkie elementy dziedzictwa Ukrainy, o których wspomniano w prezentacji, znajdują się na Liście reprezentatywnej niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO.

4. Nauczyciel przypomina o akcji *Połączeni dziedzictwem*. Zwraca uwagę, że prezentacja zachęcała do podłączenia się, korzystania z mocy dziedzictwa poprzez zaangażowanie: kultywowanie, odkrywanie, dzie-

lenie się. Wyjaśnia zadanie czekające uczniów: mają sobie wyobrazić, że akcja *Połączeni dziedzictwem* naprawdę ma miejsce, a oni są specjalistami, którzy wezmą w niej udział, przygotowując jakieś przedsięwzięcie zachęcające do dialogu poprzez dziedzictwo.

5. Uczniowie będą mieli za zadanie opracować pomysł projektu osnutego wokół dziedzictwa niematerialnego Polski i Ukrainy i występujących na tym obszarze podobieństw. Jaki projekt? O tym zadecyduje los, gdyż w działaniach zostanie wykorzystany element gamifikacji. Nauczyciel dzieli klasę na kilkusobowe, min. dwuosobowe zespoły. Przedstawiciele wszystkich zespołów losują z trzech stosów kart **kartę organizacji**, w jaką się wcielią, **kartę odbiorców** oraz **kartę dziedzictwa**. Na każdej z kart znajduje się kilka danych: na karcie organizacji podano jej nazwę (wskazującą na rodzaj, np. muzeum, fundacja) oraz posiadane zasoby; na karcie odbiorców sprecyzowano grupę odbiorców, do jakiej ma być skierowane przedsięwzięcie; na karcie dziedzictwa określono, jaki obszar dziedzictwa stanowi bazę przedsięwzięcia, które ma hipotetycznie zorganizować grupa – nie podawano konkretnego przykładu dziedzictwa, a jedynie wskazywano jego typ, rodzaj (czasem bardzo ogólnie, np. zwyczaje rodzinne, a niekiedy nieco dokładniej, np. ceramika). Losowanie z trzech stosów stwarza dużą możliwość różnych kombinacji. Po losowaniu nauczyciel omawia punkt startowy każdej z grup. Wyjaśnia trudniejsze terminy, jak np. NGO. Przykłady są z życia wzięte, więc uczniowie mają okazję pracować, opierając się na metodzie *real life experience*. Lekcja ma być przede wszystkim zabawą, można tworzyć naprawdę niesamowite pomysły. Nauczyciel omawia, co po kolei mają zrobić uczniowie: wczuwają się w daną organizację, analizują jej zasoby; omawiają cechy swojej grupy odbiorców, co ich interesuje, może przyciągnąć, co jest dla nich ważne, a co ich zniechęca; zastanawiają się nad dziedzictwem, jakie wylosowali, ustalają, na czym się skupią, i wymyślają swój fantastyczny, hipotetyczny projekt, zrealizowany z uwzględnieniem powyższych wytycznych. Uwaga: ważne, aby pamiętali, że wszystkie przedsięwzięcia odnoszą się do dziedzictwa niematerialnego (uczni-

wie wiedzą już, gdzie szukać informacji na ten temat) i mają na celu odkrywanie wspólnego języka dziedzictwa, połączeń, potraktowanie go jako bazy do dialogu, spotkania, wymiany. Trzeba pomyśleć, jakie formy jego upowszechniania najlepiej trafią do naszej grupy docelowej i jak je zrealizować przy posiadanych zasobach – te stanowią wskazówkę. Aby dzieciom było łatwiej, otrzymują dodatkowo kartę pracy nr 1, gdzie zamieszczono formularz, który nada ich projektowi strukturę, uświadomi etapy realizacji przedsięwzięcia, pomoże zorganizować pracę. Nauczyciel omawia z nimi formularz, zanim zaczną pracować samodzielnie, wyjaśnia poszczególne pola. Warto skorzystać z Podręcznika dobrych praktyk dostępnego na stronie <http://edu.nid.pl> Na s. 92-106 omówiono różne rodzaje działań służących popularyzacji dziedzictwa.

III. FAZA PODSUMOWUJĄCA (ok. 5 min)

Nauczyciel podsumowuje pierwszą część zajęć. Wyjaśnia, że uczniowie będą mieli kolejną godzinę lekcyjną na opracowanie swoich pomysłów, a następnie każda grupa będzie prezentowała efekty swojej pracy na forum klasy.

PREZENTACJA – SKRYPT

Interaktywna prezentacja dostępna w osobnym pliku.

Jestem Oksana.

A ja Zosia.

Mamy wiele tematów do rozmowy i podobne zainteresowania.

Pochodzę z miejscowości Petrykiwka w Ukrainie.

Mieszkańcy wsi Petrykiwka ozdabiają swoje domy, sprzęty gospodarstwa domowego i instrumenty muzyczne malowanymi kwiatami i innymi elementami świata przyrody. Nasz ornament przypomina trochę zakodowany język, np. kogut reprezentuje ogień i duchowe przebudzenie. Zgodnie z ludową wiarą malowidła chronią ludzi przed smutkiem i złem. Ja nauczyłam się malować na zajęciach w szkole. W mojej rodzinie malują wszystkie kobiety, więc było to dla mnie coś naturalnego. Jestem dumna, że nasza sztuka trafiła na Listę reprezentatywną niematerialnego dziedzictwa ludzkości, prowadzoną przez UNESCO.

Ja mieszkam w Polsce, w małej miejscowości Zalipie. Nasza wieś od dawna słynie z malowanych w kolorowe kwiaty domów. Co najlepsze, wzorami ozdabiane są również zabudowania gospodarcze, studnie, a nawet psie budy. W mojej rodzinie malowaniem zajmuje się babcia, mama i ja. Zabieramy się do tego na wiosnę, można powiedzieć, że to taka forma wiosennych porządków. Cieszę się, że nasza miejscowość tak się wyróżnia i że tyle osób przyjeżdża tu podziwiać naszą pracę. Miło się mieszka w takim barwnym otoczeniu.

Cześć, jestem Oleg.

A ja Szymon.

Lubimy grać w gry komputerowe, no i lubimy muzykę.

Tam, skąd ja pochodzę, to znaczy z regionu Dniepropietrowska w Ukrainie, dawniej żyli Kozacy. Do dziś starsi ludzie – w tym mój dziadek – umieją śpiewać ich pieśni, wykonywane w tradycyjny sposób. Posłuchajcie sami, jak to brzmi: (LINK)

A ja mieszkam w górach, na Podhalu i nasz region słynie z tradycyjnej muzyki. Udzielam się w młodzieżowym zespole folklorystycznym i w swoim repertuarze mamy kilka bardzo charakterystycznie śpiewanych pieśni wierchowych. Wierchowych, bo śpiewanych na szczytach, czyli wierchach. Chcecie posłuchać? (LINK)

Jestem Ołena.

A ja Ania.

Co mamy ze sobą wspólnego?

Gdy nadarza się szczególna okazja, noszę strój ozdobiony tradycyjnymi wzorami. Mówi się na nie ornek. To dziwne słowo pochodzi z języka Tatarów, którzy od wieków zamieszkiwali Półwysep Krymski. Tam są moje korzenie. Ornek występuje nie tylko na tkaninach, ale i na innych wyrobach. To wzór pełen ukrytych znaczeń. Na przykład róża symbolizuje kobietę zamężną, topola lub cyprys dorosłego mężczyznę, tulipan młodzieńca, a migdał dziewczynę. Wiele symboli używa się jako amulety ochronne.

Ja też w trakcie świąt i innych uroczystości wkładam specjalny strój: białą bluzkę, którą wyhaftowała dla mnie babcia. Babcia jest artystką ludową i mistrzynią kaszubskiego haftu tzw. szkoły żukowskiej. Zdobi się nim nie tylko bluzki, ale także obrusy, poszewki na poduszki itd. Używa się do tego siedmiu kolorów, które mają symboliczne znaczenie: chabrowy oznacza kaszubskie jeziora, niebieski – nasze niebo, granatowy – głębię morza, żółty – słońce i zboża dojrzewające na polach, zielony – lasy, czerwony – krew, którą każdy Kaszub gotów jest przelać w obronie swojej ziemi, czarny – ziemię na polu czekającą na zasiew. Razem z moją babcią świętowałyśmy (oczywiście ubrane w pięknie wyhaftowane bluzki), gdy

nasza tradycja trafiła na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Jestem Jura.

A ja Zuzia.

Oboje chodzimy na zajęcia z ceramiki.

Ja pochodzę z Bolesławca, który słynie z ceramiki o charakterystycznej kobaltowej barwie, pięknie zdobionej. Wzory maluje się ręcznie albo wykonuje za pomocą stempelków. Najbardziej znane są te w formie kółek, kropek, rybiej łuski i pawich oczek.

Ja mieszkam w górskim kurorcie Kosów. W naszym regionie od wieków produkuje się ceramikę o tradycyjnych zielonych i żółtych kolorach. Owszem, zdarza się, że mistrzowie dodają trochę innych barw, ale nie na tyle, by naczynia straciły charakterystyczną kolorystykę. Podczas wypalania wyrobów zielony barwnik „rozmywa się”, tworząc efekt zwany potocznie „łzami”. Bardzo mi się to podoba.

Łączy nas moc. Moc dziedzictwa. Chcecie się podłączyć? No to dalej: kultywujcie, odkrywajcie, dzielcie się.

Część 2

Karta pracy nr 1

Rodzaj podmiotu:

.....

Zasoby, zaplecze:

.....

Charakterystyka odbiorców projektu:

.....

Dziedzictwo stanowiące bazę przedsięwzięcia:

.....

Kogo zaangażujemy do współpracy?

.....

Co możemy zrobić, czyli formy realizacji przedsięwzięcia:

Wydarzeniowe | Edukacyjne | Publikacje tradycyjne i multimedialne | Inne

Promocja:

.....

Plan działania:

.....

KARTY DO LOSOWANIA : **KARTA ORGANIZACJI** (awers)

**KOŁO GOSPODYŃ
WIEJSKICH**

Zasoby:
ludzkie, siedziba

SZKOŁA

Zasoby:
baza lokalowa,
wyposażenie typu
komputery, tablice
multimedialne,
nagłośnienie

BIBLIOTEKA

Zasoby:
baza lokalowa – czytelnia,
komputer, rzutnik
multimedialny

DOM KULTURY

Zasoby:
pracownicy, sala
widowiskowa, sprzęt
oświetleniowo-
nagłośnieniowy, sale
warsztatowe

STOWARZYSZENIE

Zasoby:
środki finansowe na
realizację projektu
w wysokości 15 000 zł

KLUB SPORTOWY

Zasoby:
boisko, hala sportowa,
sprzęt sportowy,
zawodnicy

FUNDACJA

Zasoby:
doświadczenie,
kadra, obserwowane
profile w mediach
społecznościowych

**MUZEUM
REGIONALNE**

Zasoby:
kolekcja muzealna
związana z historią
regionu, budynek muzeum

IZBA REGIONALNA

Zasoby:
kolekcja związana
z lokalnym dziedzictwem,
pan Sławek – człowiek
orkiestra, opiekun izby

SKANSEN

Zasoby:
kolekcja związana
z życiem na wsi na
przestrzeni wieków

**PRODUCENT
ODZIEŻY**

Zasoby:
marka, zaplecze
produkcyjne, współpraca
z projektantami

**SAMORZĄD
GMINNY**

Zasoby:
muszla koncertowa
w parku, sprzęt
oświetleniowo-
nagłaśniający,
pracownicy

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

KARTY DO LOSOWANIA : **KARTA ORGANIZACJI** (awers)

**URZĄD
MARSZAŁKOWSKI**

Zasoby:
budżet na kulturę
i edukację – 2 000 000 zł

**NARODOWY
INSTYTUT
DZIEDZICTWA**

Zasoby:
środki finansowe na
kampanię społeczną –
1 000 000 zł

**MUZEUM
NARODOWE**

Zasoby:
bogata kolekcja
rzemiosła, specjaliści

**ZWIĄZEK
RZEMIOSŁA**

Zasoby:
ludzkie, szerokie
kontakty

**ZESPÓŁ
FOLKLORYSTYCZNY**

Zasoby:
ludzkie, stroje,
instrumenty muzyczne

CHÓR PARAFIALNY

Zasoby:
salka parafialna, kościół,
ludzie

**IZBA PRODUKTU
REGIONALNEGO
I LOKALNEGO**

Zasoby:
środki finansowe
na promocję

**LOKALNA GRUPA
DZIAŁANIA**

Zasoby:
środki finansowe
na rozpoczęcie
działalności gospodarczej

EKOMUZEUM

Zasoby:
sieć współpracy między
różnymi podmiotami z regionu:
samorządami, NGO,
firmami działającymi w sektorze
usług gastronomicznych,
turystycznych, hotelarskich

**ORGANIZACJA
KUCHARZY
I SZEFOW KUCHNI**

Zasoby:
ludzkie

**STOWARZYSZENIE
MIŁOŚNIKÓW GIER
KOMPUTEROWYCH**

Zasoby:
pasja

**KLUB PRZYJACIÓŁ
OKOLICY**

Zasoby:
dobre chęci

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

KARTY DO LOSOWANIA : **KARTA ORGANIZACJI** (awers)

**SZKOLNE KÓŁKO
ZAINTERESOWAŃ**

Zasoby:
zaplecze lokalowe,
wyposażenie szkoły

AMBASADA

Zasoby:
sprzęt do wystaw
plenerowych, kontakty

**AGENCJA
REKLAMOWA**

Zasoby:
graficy, projektanci,
copywriterzy

ORGANIZACJA

TURYSTYKI
Zasoby:
autokary, przewodnicy,
szlaki kulturowe
i turystyczne

BANK

Zasoby:
środki finansowe
na wizerunek

**STOWARZYSZENIE
OSÓB Z NIEPEŁNO-
SPRAWNOŚCIAMI**

Zasoby:
ludzkie, zaplecze
lokalowe, instruktorzy, re-
habilitanci

**KLUB RODZICÓW
Z MAŁYMI DZIEĆMI**

Zasoby:
dotacja na warsztaty
i spotkania

**CENTRUM
AKTYWNOŚCI
SENIORA**

Zasoby:
liczni członkowie

AGROTURYSTYKA

Zasoby:
przyroda i dziedzictwo
okolicy

**STUDENCKIE KOŁO
ZAINTERESOWAŃ**

Zasoby:
świetni ludzie

**TOWARZYSTWO
MIŁOŚNIKÓW
DZIEDZICTWA**

Zasoby:
praca własna członków

WYDAWNICTWO

Zasoby:
redakcja, stała
współpraca z pisarzami,
rozwinęte kanały
dystrybucyjne

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA ORGANIZACJI oraz ODBIORCÓW (awers)

UNIwersytet LUDOWY

Zasoby:
zaplecze lokalowe, kadra
pedagogiczna o różnych
specjalizacjach, wyposażenie
różnych warsztatów

Międzynarodowy Instytut Kultury

Zasoby:
środki finansowe na
organizację wydarzeń
kulturalnych, kontakty
międzynarodowe

FUNDACJA RADIA WSPÓLNOTA

Zasoby:
własna stacja radiowa

TEATR

Zasoby:
zaplecze lokalowe,
aktorzy, kostiumy

HARCERSTWO

Zasoby:
zastępowi, harcmistrze,
regularne zbiórki, system
sprawności

STOWARZYSZENIE TWÓRCÓW LUDOWYCH

Zasoby:
umiejętności, kontakty

Rodziny z dziećmi

Młodzież

Dorośli 30+

Seniorzy 60+

Osoby z niepełno-
sprawnościami

Osoby zagrożone
wykluczeniem
społecznym

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ORGANIZACJI**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA ODBIORCÓW (awers)

Mieszkańcy okolicy

**Uczniowie szkół
podstawowych**

Przedшкоolaki

**Miłośnicy
dziedzictwa**

**Szerokie grono
odbiorców
w różnym wieku
i z różnych grup
społecznych**

**Zorientowani
w temacie**

**Hobbyści,
pasjonaci**

Poszukujący spokoju

**Ludzie
nastawieni
na rozwój
osobisty**

Turyści

Ludzie aktywni

**Sympatycy
kultury masowej**

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA ODBIORCÓW (rewers)

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA ODBIORCÓW (awers)

**Zainteresowani
ekologią i zdrowym
trybem życia**

**Członkowie
lokalnych
organizacji
związanych
z kulturą**

Dzieci

**Uczniowie
klas 1-3 szkół
podstawowych**

Harcerze

Przechodnie

**Uczniowie
klas 4. szkoły
podstawowej**

**Uczniowie
klas 5. szkoły
podstawowej**

**Uczniowie
klas 6. szkoły
podstawowej**

**Uczniowie
klas 7. szkoły
podstawowej**

**Uczniowie
klas 8. szkoły
podstawowej**

Przyjezdni

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA ODBIORCÓW (rewers)

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

**KARTA
ODBIORCÓW**

KARTY DO LOSOWANIA : **KARTA ODBIORCÓW** (awers)

Lokalsi

Rowerzyści

Miłośnicy muzyki

**Studenci Akademii
Sztuk Pięknych**

**Lubiący
dobrze zjeść**

**Ilustratorzy książek
dla dzieci**

Artyści amatorzy

Młodzi ludzie

Podróżnicy

Rzemieślnicy

Projektanci wnętrz

Dziennikarze

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA ODBIORCÓW (rewers)

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

Połączeni
dziedzictwem

**KARTA
ODBIORCÓW**

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA ODBIORCÓW i DZIEDZICTWA (awers)

**Turyści
z dalekiej
zagranicy**

Nauczyciele

Projektanci mody

Pasterstwo

**Bartnictwo
i Pszczelarstwo**

Ceramika

Hafciarstwo

Koronkarstwo

**Legendy,
bajki, podania**

Pisanki

Śpiew

Taniec

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA ODBIORCÓW i DZIEDZICTWA (rewers)

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA ODBIORCÓW</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA ODBIORCÓW</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA ODBIORCÓW</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA ODBIORCÓW</p>
---	---	--	---

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
--	---	--	--

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA DZIEDZICTWA (awers)

Instrumenty

Zwyczaje

Obrzędy

Kuchnia

Rzemiosło

Tkactwo

Wypieki

Potrawy

Produkty

Wzornictwo

Umiejętności

Wierzenia

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
--	---	--	--

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA DZIEDZICTWA (awers)

Tradycje kulturowe

Tradycje weselne

Święta

Język

Zabawkarstwo

**Zwyczaje związane
z okresem zimy**

**Zwyczaje
związane
z okresem
wiosny**

Gry i zabawy

**Wiedza i wyroby
dotyczące przyrody
i wszechświata**

**Tradycyjne
lecznictwo**

Sztuki widowiskowe

Przekaz ustny

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
--	---	--	--

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

KARTY DO LOSOWANIA : KARTA DZIEDZICTWA (awers)

Rytuály

Tradycje rodzinne

**Zwyczaje
związane
z okresem lata**

**Zwyczaje
związane
z okresem
jesieni**

Kultura ludowa

**Zwyczaje
związane
z dziećmi**

Opowieści

Wspomnienia

Drewno

Malarstwo

**Zwyczaje
związane
ze zwierętami**

Muzyka

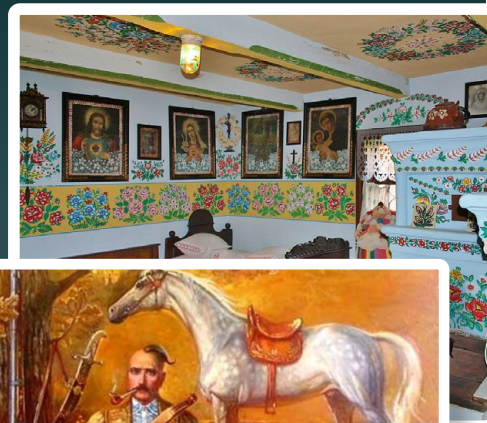
 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
--	---	--	--

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>	 <p>Połączeni dziedzictwem</p> <p>KARTA DZIEDZICTWA</p>
---	---	--	---

WIĘCEJ INFORMACJI W FILMIE

POŁĄCZENI DZIEDZICTWEM: POLSKA – UKRAINA. PO(D)ŁĄCZ SIĘ

KOD dla dziedzictwa: **Kultywuję – Odkrywam – Dzielę się**

Temat:

KOD dla dziedzictwa: Kultywuję – Odkrywam – Dzielę się

I. FAZA WPROWADZAJĄCA (ok. 5 min)

Nauczyciel przypomina o zadaniu, wyznacza czas na samodzielną pracę. Uczniowie zajmują miejsca w przypisanych zespołach. W razie potrzeby mogą korzystać z internetu.

II. FAZA REALIZACYJNA (ok. 35 min)

Samodzielna praca uczniów w zespołach. Nauczyciel monitoruje pracę zespołów. W razie potrzeby motywuje, podpowiada, wyjaśnia itp.

III. FAZA PODSUMOWUJĄCA (ok. 5 min)

Uczniowie kończą pracę. Przygotowują wytworzone materiały do prezentacji.

KOD dla dziedzictwa:

Kultywuję – Odkrywam – Dzielę się

Część 3

Temat:

KOD dla dziedzictwa: Kultywuję – Odkrywam – Dzielę się

I. FAZA WPROWADZAJĄCA (ok. 5 min)

Klasa przygotowuje się do wystąpienia. Ławki mogą zostać ustawione w inny sposób.

II. FAZA REALIZACYJNA (ok. 35 min)

Poszczególne zespoły dokonują prezentacji. Przedstawiają swoją organizację, jej zasoby, charakteryzują odbiorców, omawiają dziedzictwo, które wylosowali, a także elementy, na jakich postanowili się skupić. Opowiadają o poszczególnych fazach swojego pomysłu. Nauczyciel zadaje pytania kontrolne, moderuje wypowiedź, podsumowuje. Praca jest nagradzana brawami.

III. FAZA PODSUMOWUJĄCA (ok. 5 min)

Nauczyciel podsumowuje cykl zajęć, to, czego dzieci się dowiedziały, ich samodzielną pracę. Skupia się na przekazie zajęć, zachęca do realnego zaangażowania na rzecz dziedzictwa, a przede wszystkim podkreśla naszą rolę w jego trwaniu, kultywowaniu, przekazywaniu i na odwrót – rolę dziedzictwa w budowaniu relacji między ludźmi.